

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 140/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou [REDAKOVANÉ], Advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 2522/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 2522/2009 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 2522/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Veľký Krtíš povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Veľký Krtíš je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne [REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 140/2016-13 z 11. februára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 2522/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ku skutkovému stavu sťažovateľ uviedol najmä, že:

„Na základe vykonateľného exekučného titulu - rozsudku OS Veľký Krtíš, sp. zn. 2C/41/2008-23 vydal Okresný súd Veľký Krtíš dňa 30.09.2009 poverenie na vykonanie exekúcie voči sťažovateľovi [REDACTED] z dôvodu neuhradenia nedoplatku na výživnom na mal. deti.

Poverená exekútorka JUDr. Iveta Tóthová vydala dňa 07.06.2013 Upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie voči sťažovateľovi a v ten istý deň v rozpore s ustanovením

§ 47 ods. 2 Exekučného poriadku vydala exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zadržaním vodičského preukazu sťažovateľa (v postavení povinného)(...)

Sťažovateľ nezastúpený advokátom doručil Okresnému súdu Veľký Krtíš dňa 06.11.2013 Žiadosť na zrušenie exekučného príkazu na zadržanie vodičského preukazu. Jeho podanie bolo posúdené ako Návrh na zastavenie exekúcie zadržaním vodičského preukazu. Konanie bolo zaevidované pod sp. zn. 5Er/2522/2009. Vo svojej Žiadosti (návrhu) sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že už 10 rokov pracuje ako vodič z povolania, pričom táto práca je jeho jediným zdrojom príjmov, z ktorých plní svoje vyživovacie povinnosti a súdu predložil pracovnú zmluvu na druh práce: vodič. (...)

Okresný súd Veľký Krtíš vydal v konaní sp. zn. 5Er/2522/2009-105 dňa 04.12.2013 uznesenie, ktorým vyšší súdny úradník exekúciu zadržaním vodičského preukazu zastavil (s poukazom na dôvodovú správu k Exekučnému poriadku, v ktorej sa uvádza, že tento spôsob exekúcie výživného nemožno uplatniť vtedy, ak neplatič výživného je vodič z povolania. Zadržaním vodičského preukazu by sa znemožnil výkon povolania a tým aj získanie financií na splatenie zaostaleho výživného). (...)

Proti uzneseniu OS Veľký Krtíš sp.zn.5Er/2522/2009-105 zo dňa 04.12.2013 podala dňa 17.12.2013 oprávnená v 1. rade dcéra sťažovateľa [REDAKOVANÉ] prostredníctvom súdom ustanovenej opatrovníčky (stará matka [REDAKOVANÉ] - zo strany matky oprávnenej v 1. rade) odvolanie a to napriek tomu, v čase podania odvolania už oprávnená v 1. rade bola plnoletá, teda za oprávnenú v 1. rade konala neoprávnená osoba.

Okresný súd Veľký Krtíš bol povinný odvolanie podané neoprávnenou osobou s poukazom na ust. § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p. odmietnuť, no súd takto nekonal. Uznesením OS Veľký Krtíš 5Er/2522/2009-126 zo dňa 14.01.2014 vydaným zákonným sudcom nezákonne zrušil uznesenie 5Er/2522/2009-105 zo dňa 04.12.2013 o zastavení exekúcie. (...)

Sťažovateľ využil svoje zákonné právo a podal proti označenému nezákonnému uzneseniu OS Veľký Krtíš odvolanie, o ktorom rozhodoval KS v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 1 CoE/79/2014.

Odvolačí súd uznesením zo dňa 29.04.2014 napadnuté uznesenie OS Veľký Krtíš sp. zn. 5Er/2522/2009-126 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

KS v Banskej Bystrici vo svojom rozhodnutí 1CoE/79/2014 zo dňa 29.04.2014 konštatoval, že vo veci návrhu povinného na zrušenie exekúcie zadržaním vodičského

preukazu doteraz nebolo rozhodnuté v súlade so zákonom a postupom okresného súdu bolo dotknuté právo povinného ako účastníka konania na súdnu ochranu. Krajský súd ďalej poukázal na skutočnosť, že Okresný súd Veľký Krtíš rozhodol o odvolaní oprávnenej už dňa 14.01.2014, pričom samotné odvolanie však doručil na vyjadrenie povinnému až dňa 15.01.2014, čím odňal povinnému možnosť konať pred súdom. OS Veľký Krtíš navyše konal s [REDAKOVANÉ] - starou matkou [REDAKOVANÉ] (oprávnená v 1. rade), ktorej síce oprávnená v 1. rade bola v roku 2009 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, avšak v čase konania o návrhu povinného bola už táto plnoletá. OS Veľký Krtíš neskúmal, či bola [REDAKOVANÉ] oprávnená podať odvolanie za oprávnenú v 1. rade a konal ďalej s neoprávnenou osobou. (...)

Odo dňa doručenia rozhodnutia KS v Banskej Bystrici na OS Veľký Krtíš dňa 15.05.2014 už uplynul viac ako jeden rok. OS Veľký Krtíš o návrhu [REDAKOVANÉ] na zastavenie exekúcie zadržaním vodičského preukazu zo dňa 06.11.2013 do dnešného dňa nerozhodol. (...)

V predmetnej veci sa podľa názoru povinného jedná nielen o porušovanie práva na spravodlivé súdne konanie ale ide o zbytočné prieťahy v konaní, keďže vec nie je skutkovo a ani právne náročná.

Sťažovateľ poukazuje na tú skutočnosť, že samotné konanie na OS Veľký Krtíš sp. zn. 5Er/2522/2009 v časti zastavenia exekúcie zadržaním vodičského preukazu trvá neprimerane dlho (približne 20 mesiacov), pričom absolútna nečinnosť OS Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 5Er/2522/2009 pretrváva nepretržite už viac ako 382 dní (odkedy sa spis vrátil z KS v Banskej Bystrici).

Sťažovateľ prácu vodiča bez vodičského oprávnenia nemôže vykonávať už viac ako 24 mesiacov. S poukazom na región, kde býva, má značné ťažkosti pri hľadaní iného vhodného zamestnania. Nemá možnosť sa zamestnať a tak si zadovážovať zdroje príjmu.

Nesprávnym postupom OS Veľký Krtíš ako aj nekonaním označeného súdu bez zbytočných prieťahov bola sťažovateľovi spôsobená značná škoda. Strata na zárobku predstavujúca rozdiel medzi príjmom sťažovateľa na pracovnej pozícii vodiča a jeho príjmom po odobratí vodičského preukazu, za obdobie od júna 2013 až po súčasnosť predstavuje sumu vo výške 10.000 €. Trvajúcimi prieťahmi na konajúcom súde sťažovateľovi škoda ešte viac narastá.

Už samotný KS v Banskej Bystrici skonštatoval viaceré pochybenia v postupe OS Veľký Krtíš, ktorými bolo porušené právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie a prerokovanie veci v primeranej lehote, napriek tomu OS Veľký Krtíš o veci nerozhodol.

Sťažovateľ stratil dôveru v OS Veľký Krtíš aj s ohľadom na ďalšie procesné pochybenia, preto napáda porušenie práva na spravodlivé konanie a na prejednanie veci v primeranej lehote na Ústavnom súde SR. (...)

K vytvoreniu želateľného stavu t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu, nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet.

Na daný prípad sa vzťahuje článok 127 Ústavy SR, a je tu daná právomoc i pôsobnosť Ústavného súdu SR. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia navrhujeme, aby Ústavný súd túto ústavnú sťažnosť prerokoval(...) a následne aby vo výrokovej časti vydaného nálezu uznal, že bolo postupom Okresného súdu Veľký Krtíš porušené právo sťažovateľa priznané mu článkom 46 ods. 1 Ústavy SR a článkom 48 ods. 2 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vzhľadom na vyššie uvedené(...) navrhujeme, aby ústavný súd SR po vyhodnotení dôkazov potrebných na zistenie stavu veci v zmysle § 33 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, vydal tento nález:

1. (...)

2. Právo sťažovateľa, priznané mu článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, neodôvodnenými prietahmi v konaní Okresného súdu Veľký Krtíš, sp. zn. 5Er/2522/2009, porušené bolo.

3. Okresnému súdu Veľký Krtíš prikazuje, aby vo veci sp. zn. 5Er/2522/2009 konal bez zbytočných prietahov, vysporiadal sa s procesnými otázkami a vydal rozhodnutie vo veci.

4. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] (...) priznáva ako morálnu ujmu za porušenie jeho základných práv a za dlhodobý stav právnej neistoty primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.000,-€ (slovom šesťtisíc eur), ktoré vyplatí sťažovateľovi Okresný súd Veľký Krtíš v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.

5. Právnomu zástupcovi sťažovateľa advokátke [REDAKOVANÉ] (...), priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 355,73 €, ktoré vyplatí Okresný súd Veľký Krtíš do 15 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. (...)“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou, listom sp. zn. Spr 354/16 zo 17. marca 2016 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 11. apríla 2016.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) V danom prípade z vyššie uvedeného vyplýva, že zdanlivé priedahy v konaní sú spôsobené najmä následkom správania sa povinného. Pokiaľ vo svojej sťažnosti uvádza, že konaním resp. nekonaním súdu mu bola spôsobená škoda tým, že nemôže vykonávať už viac ako 24 mesiacov prácu bez vodičského oprávnenia, je potrebné poukázať na ustanovenia Zák. č. 233/1995 Z. z. - podľa § 62 a nasl., spôsob vykonania exekúcie je oprávnený určiť výlučne exekútor (s výnimkou zriadenia záložného práva) a v jednom exekučnom konaní prichádza do úvahy použitie aj niekoľkých spôsobov exekúcie, najmä pri povinnosti zaplatiť peňažnú sumu. Záleží len na exekútorovi, aký spôsob vykonania exekúcie zvolí, bez zreteľa na jeho vhodnosť alebo nevhodnosť. V zmysle § 179a ods. 1 Zák. č. 233/1995 Z. z. exekútor môže vydať príkaz na zadržanie vodičského preukazu tomu, kto nesplní výživné stanovené rozhodnutím súdu tak, ako to je aj v predmetnom exekučnom konaní, v ktorom bol podaný návrh pre vymoženie pohľadávky na zameškanom výživnom a ďalej bežné výživné pre deti povinného - [REDAKOVANÉ] 150.- Eur a [REDAKOVANÉ] 120,- Eur od mesiaca október 2009. Podľa § 179a ods. 4 veta prvá citovaného zákona, ak pominú dôvody exekúcie, exekútor bezodkladne vydá príkaz na vrátenie vodičského preukazu. Podľa oznámenia exekútora povinný má ku dňu 16.03.2016 dlh na výživnom v celkovej výške 3.959,44 Eur. Vykonanie exekúcie príkazom na zadržanie vodičského preukazu samo osebe neprináša výťažok, z ktorého bude uspokojený peňažný nárok oprávneného voči povinnému, ale má pôsobiť na povinného ako procesný nátlak na to, aby splnil svoj peňažný záväzok voči oprávnenému iným spôsobom.

Pokiaľ ide o prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. O.s.p. [REDAKOVANÉ],

[REDAKOVANÉ], ktorej boli obe deti povinného rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš

zo dňa 14.05.2009 č.k. 2C 41/2009-123 zverené do náhradnej starostlivosti, po dovŕšení 18 roku veku [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], táto vystupovala v jej mene na základe splnomocnenia zo dňa 08.08.2013.

Mám za to, že vo veci súd konal plynule a bez prieťahov. Z týchto dôvodov žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby sťažnosti nevyhovel.

V zmysle § 30 ods. 2 Zák. č. o ústavnom súde, na verejnom pojednávaní senátu ústavného súdu netrvám.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu tiež poukázala na skutkový stav napadnutého exekučného konania a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„[REDAKOVANÉ] (...) cestou zvoleného právneho zástupcu v nadväznosti na výzvu tunajšieho súdu zo dňa 22.03.2016 uvádza, že v zmysle ust. § 30 ods. 2 zák. o organizácii Ústavného súdu SR, na verejnom ústnom pojednávaní v predmetnej veci netrvá.

K vyjadreniu Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 17.03.2016 len v stručnosti uvádzame, že v predmetnom konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš, sp.zn. 5Er/2522/2009 nedochádza len k zdanlivým prieťahom v konaní ako to uvádza Okresný súd Veľký Krtíš vo svojom vyjadrení, ale dochádza k reálnym prieťahom v konaní, ktoré majú za následok obmedzovanie sťažovateľa ([REDAKOVANÉ]) na obvyklom spôsobe života, tým, že je mu neustále zadržovaný vodičský preukaz, pričom on ako vodič z povolenia zadržaním vodičského oprávnenia prišiel o svoj hlavný zdroj príjmu. Nekonaním súdu je tento zásah do jeho práv ešte viac umocnený. Prieťahy v konaní rovnako nie je možné pripisovať sťažovateľovi, ktorý na všetky výzvy súdu reagoval v lehotách stanovených zákonom, resp. určených súdom, a preto prieťahy vzniknuté v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš, sp.zn. 5Er/2522/2009 nemôžu byť na ťarchu sťažovateľa. (...)

Zároveň uvádzame, že sa pridŕžujeme všetkých doteraz uskutočnených písomných podaní a žiadame, aby Ústavný súd SR vydal nález navrhovaný sťažovateľom v zmysle nášho podania zo dňa 09.06.2015.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5 Er 2522/2009:

Dňa 17. septembra 2009 bol súdnej exekútorke JUDr. Ivete Tóthovej (ďalej len „súdna exekútorka“ alebo „exekútorka“) doručený návrh na vykonanie exekúcie (išlo o nároky na výživné na deti, ktoré boli v tom čase maloleté) v prospech maloletej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená 1“) a maloletého [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený 2“) proti sťažovateľovi na základe exekučného titulu vydaného Okresným súdom Veľký Krtíš, a to rozsudku č. k. 2 C 41/08-123 zo 14. mája 2009.

Dňa 28. septembra 2009 bola súdu doručená žiadosť súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Dňa 30. septembra 2009 okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie.

Dňa 15. októbra 2009 okresný súd vydal uznesenie č. k. 5 Er 2522/2009-11, ktorým priznal súdnemu exekútorovi preddavok na odmenu a na náhradu hotových výdavkov.

Dňa 20. apríla 2011 bol súdu doručený podnet exekútorke na čiastočné zastavenie exekúcie vo vzťahu k oprávnenému 2.

Dňa 27. apríla 2011 súd rozhodol o čiastočnom zastavení exekúcie uznesením č. k. 5 Er 2522/2009-26.

Dňa 1. júna 2011 bolo súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 Er 2522/2009-26.

Dňa 17. augusta 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 27. septembra 2011 krajský súd vrátil okresnému súdu spis zn. 5 Er 2522/2009 ako predčasne predložený.

Dňa 30. septembra 2011 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 2522/2009-45 opravil svoje uznesenie č. k. 5 Er 2522/2009-26.

Dňa 25. októbra 2011 bolo súdu doručené odvolanie [REDAKOVANÉ] (ďalej len „stará matka maloletých“, v ktorej starostlivosti bol od 1. februára 2010 oprávnený 2) proti uvedeným uzneseniam.

Dňa 18. novembra 2011 bolo okresnému súdu doručené aj odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 5 Er 2522/2009-45.

Dňa 17. júla 2012 bol krajskému súdu predložený spis, aby rozhodol o podaných odvolaniach.

Dňa 1. augusta 2012 krajský súd uznesením č. k. 15 CoE 146/2012-56 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 10. augusta 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 1. októbra 2012 súd vyzval súdnu exekútorku, aby oznámila, v akom štádiu sa exekúcia nachádza.

Dňa 27. novembra 2012 súd urgoval súdnu exekútorku na oznámenie štádia exekúcie.

Dňa 24. januára 2013 súd opätovne urgoval súdnu exekútorku na oznámenie štádia exekúcie s poučením o prípadnom uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 4. februára 2013 exekútorka reagovala na urgencie súdu.

Dňa 7. februára 2013 okresný súd vydal uznesenie č. k. 5 Er 2522/2009-70, ktorým čiastočne zastavil exekúciu.

Dňa 22. februára 2013 bolo súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 5 Er 2522/2009-70.

Dňa 28. februára 2013 bolo súdu doručené aj odvolanie starej matky maloletých proti uzneseniu súdu č. k. 5 Er 2522/2009-70.

Dňa 10. apríla 2014 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach.

Dňa 16. apríla 2013 krajský súd uznesením č. k. 15 CoE 61/2013-88 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Dňa 23. apríla 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 6. novembra 2013 bolo súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Žiadosť na zrušenie exekučného príkazu č. EX 217/2009 na zadržanie vodičského preukazu*“, ktoré okresný súd posúdil ako návrh na zastavenie exekúcie zadržaním vodičského preukazu.

Dňa 19. novembra 2013 súd vyzval sťažovateľa o preukázanie, že je vodičom z povolania.

Dňa 28. novembra 2013 sťažovateľ doručil súdu svoju pracovnú zmluvu z 30. mája 2013, ktorou preukázal, že vykonáva prácu vodiča.

Dňa 4. decembra 2013 okresný súd vydal uznesenie č. k. 5 Er 2522/2009-105, ktorým exekúciu zadržaním vodičského preukazu zastavil.

Dňa 13. decembra 2013 bola súdu doručená žiadosť exekútorky o ustanovenie opatrovníka pre manželku povinného, ktorej pobyt nie je známy.

Dňa 17. decembra 2013 bolo súdu doručené odvolanie zákonnej zástupkyne oprávnených [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zákonná zástupkyňa oprávnených“) proti uzneseniu č. k. 5 Er 2522/2009-105 z dôvodu nesplnenia podmienok na navrátenie vodičského preukazu sťažovateľovi.

Dňa 13. januára 2014 súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Veľký Krtíš o prešetrenie pobytu manželky sťažovateľa.

Dňa 8. januára 2014 bola súdu doručená žiadosť sťažovateľa o predbežné opatrenie na zníženie výšky výživného pre oprávnenú 1.

Dňa 14. januára 2014 okresný súd vydal uznesenie č. k. 5 Er 2522/2009-126, ktorým zrušil uznesenie (vydané vyšším súdnym úradníkom) č. k. 5 Er 2522/2009-105 v celom rozsahu.

Dňa 15. januára 2014 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu zákonnej zástupkyne oprávnených.

Dňa 29. januára 2014 bolo súdu doručené oznámenie o prešetrení pobytu manželky sťažovateľa.

Dňa 30. januára 2014 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 5 Er 2522/2009-126.

Dňa 26. marca 2014 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných opravných prostriedkoch.

Dňa 2. apríla 2014 sťažovateľ podal návrh na vylúčenie súdnej exekútorke z vykonávania exekúcie.

Dňa 29. apríla 2014 krajský súd uznesením č. k. 1 CoE 79/2014-161 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom vyslovil, že v dôsledku procesných pochybení okresného súdu „*bol vo veci nastolený taký procesný stav akoby o návrhu povinného nebolo dosiaľ rozhodnuté*“.

Dňa 15. mája 2014 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 8. júla 2014 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 2522/2009-170 zamietol návrh sťažovateľa na vylúčenie súdnej exekútorke z vykonávania exekúcie.

Dňa 20. marca 2015 bol súdu doručený návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

Dňa 16. marca 2015 súd predvolal na výsluch sťažovateľa na 25. jún 2015.

Dňa 16. júna 2015 súd požiadal súdnu exekútorke o aktualizovanú špecifikáciu vymoženej sumy na dlžnom výživnom.

Dňa 23. júna 2015 súdna exekútorke reagovala na uvedenú výzvu súdu.

Dňa 9. júla 2015 sa uskutočnil informatívny výsluch zákonnej zástupkyne oprávnených.

Dňa 21. augusta 2015 okresný súd uznesením č. k. 5 Er 2522/2009-192 návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol.

Dňa 24. septembra 2015 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 5 Er 2522/2009-192.

Dňa 4. januára 2016 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podanom opravnom prostriedku.

Dňa 9. marca 2016 krajský súd uznesením č. k. 1 CoE 1/2016-213 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v exekučnom konaní o vymoženie výživného (pôvodne pre maloleté deti) vedenom pod sp. zn. 5 Er 2522/2009 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa (ako povinného) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov súdom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), pod konaním, v ktorom sa takáto

vec prerokováva, je potrebné rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj konanie odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej konanie v správnom súdnictve, ako aj konanie o výkon rozhodnutia. Tento právny názor ústavného súdu vychádza z toho, že ani ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevynímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných priet'ahov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana (napr. I. ÚS 70/98, I. ÚS 56/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania, nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci, pretože napadnuté exekučné konanie je z hľadiska zložitosti veci štandardným konaním tvoriacim frekventovanú súčasť agendy okresných súdov. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že doterajšie viac ako 6,5-ročné celkové trvanie v iných typoch konania by bolo už samo osebe neprimerané, aj keď sa spis cca osem mesiacov nachádzal na krajskom súde, toto obdobie nemožno pričítať na vrub okresnému súdu. Okresný súd bol

však v danej veci aj nečinný, konkrétne od 18. novembra 2011 do 17. júla 2012 (osem mesiacov).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Rozhodovanie okresného súdu o návrhu sťažovateľa (zo 6. novembra 2013) na zastavenie exekúcie zadržaním vodičského preukazu treba považovať za neefektívne. V uvedenej súvislosti krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení č. k. 1 CoE 79/2014-161 z 29. apríla 2014 vytkol okresnému súdu závažné procesné pochybenia tým, že nezisťoval, či oprávnenú 1 od momentu nadobudnutia plnoletosti zastupuje jej stará matka v súlade so zákonom, ale najmä tým, že v dôsledku procesných pochybení okresného súdu „*bol vo veci nasolený taký procesný stav akoby o návrhu povinného nebolo dosiaľ rozhodnuté*“. Podľa názoru krajského súdu „*V danom prípade(...) sudca po podaní odvolania voči rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka rozhodol tak, že výrokom rozhodnutia zrušil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom a len v odôvodnení rozhodnutia sa vecne vyjadril k obsahu návrhu povinného*“. Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia odvolacieho súdu, možno konštatovať, že okresný súd o uvedenom návrhu sťažovateľa zo 6. novembra 2013 rozhodol až 21. augusta 2015, teda po jednom roku a deviatich mesiacoch, čím konal jednoznačne neefektívne.

Uvedená cca 8-mesačná nečinnosť okresného súdu a jeho minimálne 1,5-ročná neefektívna činnosť v napadnutom konaní nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa účastníci konania, a teda aj sťažovateľ v predmetnej veci počas exekučného konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti a neefektívnej činnosti, a teda k zbytočným prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu, napriek tomu, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu,

nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na tzv. objektívne okolnosti (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 € s odôvodnením, že *„prácu vodiča bez vodičského oprávnenia nemôže vykonávať už viac ako 24 mesiacov. S poukazom na región, kde býva, má značné ťažkosti pri hľadaní iného vhodného zamestnania. Nemá možnosť sa zamestnať a tak si zadovážovať zdroje príjmu.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 9. júna 2015 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 11. apríla 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2015 patrí odmena v sume dvakrát po 139,83 € a režijný paušál dvakrát po 8,39 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a režijný paušál 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 448,02 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 89,60 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkovú sumu 537,62 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016